

UCHWAŁA Nr /2013
Sejmiku Województwa Opolskiego
z dnia 2013 r.

w sprawie zamiaru likwidacji filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w: Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysławie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.), art. 59 ust. 1, 5, 6 i art. 5c pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) oraz § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 824) Sejmik Województwa Opolskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Zamierza się zlikwidować z dniem 31 lipca 2013 r. filie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w: Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysławie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich.

§ 2

1. O zamiarze likwidacji filii, o których mowa w § 1, powiadomiony zostanie Opolski Kurator Oświaty.
2. Likwidacja filii, o których mowa w § 1, nastąpi po zasięgnięciu opinii Opolskiego Kuratora Oświaty.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Opolskiego.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zapisy § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 824) stanowią, iż filię biblioteki tworzy, przekształca i likwiduje organ prowadzący na wniosek dyrektora biblioteki, po zasięgnięciu opinii kuratora oświaty, w ramach posiadanych środków.

Zgodnie z art. 59 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) organ prowadzący jest obowiązany, co najmniej na 6 m-cy przed terminem likwidacji (przekształcenia) placówki, zawiadomić o zamiarze likwidacji kuratora oświaty. Właściwym do podjęcia niniejszej uchwały (tzw. uchwały intencyjnej) jest, na podstawie zapisów art. 5c pkt 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, sejmik województwa. Niniejsza uchwała zostanie przekazana Opolskiemu Kuratorowi Oświaty w terminie do dnia 31 stycznia 2013 r.

Dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu, w dniu 15.11.2012 r., złożył wnioski o likwidację 7 filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu: w Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysłowie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich. Wnioski dotyczą tych filii, które spełniają przede wszystkim dwa kryteria: pomieszczenia, w których się znajdują nie są własnością Województwa Opolskiego oraz posiadają trudne warunki lokalowe.

Złożone przez Dyrektora Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu wnioski wynikają, z przyjętej w styczniu 2012 r. przez Sejmik Województwa Opolskiego, aktualizacji koncepcji funkcjonowania wojewódzkich samorządowych jednostek oświatowych od roku 2012. Ww. aktualizacja zawierała m.in. zapisy dotyczące reorganizacji struktury organizacyjnej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu. W ciągu kilku miesięcy, od przyjęcia aktualizacji, przeprowadzony został cykl spotkań z przedstawicielami samorządów lokalnych. Podczas rozmów przedstawiano sytuację, w jakiej znajdują się poszczególne filie biblioteki oraz proponowano, aby samorzady lokalne przejęły księgozbiór wraz z pracownikami, bądź przedstawiły inną formę współpracy w prowadzeniu filii. Gotowość przejęcia księgozbiorów dotychczas zadeklarowały pisemnie władze:

Powiatu Namysłowskiego, Powiatu Strzeleckiego, Gminy Grodków, Gminy Prudnik. Do czasu likwidacji filii prowadzone będą rozmowy z pozostałymi samorządami, które dotychczas nie zajęły w tej sprawie ostatecznego stanowiska. W kwestii przejścia pracowników jedynie władze Gminy Grodków zadeklarowały taką gotowość, ale na nowych warunkach pracy.

Celem proponowanych działań jest dostosowanie sieci filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu do zmieniających się sposobów udostępniania księgozbioru bibliotecznego i korzystania z niego przez czytelników, w ramach posiadanych na ten cel środków finansowych. W działalności biblioteki w coraz większym stopniu wykorzystywane są nowoczesne technologie informatyczne. Czytelnicy mają możliwość zamawiania książek on-line, sprawdzania dostępności poszukiwanych woluminów, tworzenia, zapisywania i drukowania kolekcji. Dzięki stworzeniu dostępnego w Internecie katalogu centralnego uwzględniającego zbiory PBW i filii, możliwe stało się zamawianie książek przez Internet i uruchomienie elektronicznej wypożyczalni, co znacznie skraca czas oczekiwania na zamawiany egzemplarz. Ponadto funkcjonuje elektroniczny katalog czasopism aktualnie prenumerowanych przez bibliotekę – katalog pozwala czytelnikowi na sprawdzenie czy biblioteka posiada w swoich zbiorach poszukiwany tytuł i numer czasopisma. Wszystkie ww. udogodnienia powodują, że liczba wirtualnych odwiedzin biblioteki poprzez stronę internetową jest kilkakrotnie większa od odwiedzin tradycyjnych.

Poniżej dane statystyczne dotyczące liczby zarejestrowanych czytelników, odwiedzin (osobistych) i wypożyczeń (tradycyjnych, bez uwzględnienia pobrań dokumentów drogą elektroniczną), w odniesieniu do siedmiu likwidowanych filii, za lata 2006-2011:

- od roku 2006:
 - liczba zarejestrowanych czytelników spadła z 4.612 do 3.258, tj. o 29%,
 - liczba odwiedzin (osobistych) spadła z 31.527 do 22.085, tj. o 30%,
 - liczba wypożyczeń (udostępnień tradycyjnych) spadła z 108.641 do 52.783, tj. o 51%.

Wyżej wymienione wskaźniki, za ten sam okres czasu, w odniesieniu do całej Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu przedstawiają się następująco:

- od roku 2006:

- liczba zarejestrowanych czytelników spadła z 12.294 do 8.713, tj. o 29%,
- liczba odwiedzin (osobistych) wzrosła z 73.606 do 87.494, tj. o 19% - wpływ na taki wynik miał wzrost odwiedzin w siedzibie głównej biblioteki w Opolu,
- liczba wypożyczeń (udostępnień tradycyjnych) spadła z 238.746 do 178.139, tj. o 25%.

Środki finansowe – w ramach subwencji oświatowej - na funkcjonowanie bibliotek pedagogicznych uzależnione są od łącznej liczby uczniów w danym województwie. Liczba uczniów – w przypadku woj. opolskiego - z roku na rok maleje i w najbliższych latach ta niekorzystna tendencja nie ulegnie zmianie. Taka sytuacja znacznie utrudnia utrzymanie wszystkich placówek filialnych. Zapisy rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 824) stanowią, iż „biblioteka może posiadać filie”. Oznacza to, iż nie ma obowiązku posiadania przez biblioteki pedagogiczne filii. Dodatkowo w algorytmie naliczania subwencji oświatowej nie uwzględnia się liczby filii, jako wskaźnika mającego wpływ na jej wysokość.

Na podstawie przepisów art. 19 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) Zarząd Okręgu Opolskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego i Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Śląska Opolskiego wyraziły negatywną opinię o przedłożonym im projekcie uchwały Sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie zamiaru likwidacji filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w: Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysłowie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich.

Kierując się zapisami art. 19 ust. 3 przywołanej powyżej ustawy Zarząd Województwa Opolskiego odrzucił w całości – przyjmując odpowiednie uchwały - stanowiska ww. związków zawodowych.

Argumentacja Zarządu Województwa Opolskiego, wobec stanowisk związków zawodowych, była następująca:

- zgodnie z zapisami § 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 kwietnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych (Dz. U. Nr 89, poz. 824) filie nie są

niezbędnym warunkiem działalności biblioteki, gdyż zgodnie z ww. przepisem biblioteka może posiadać filie. Oznacza to, że organ prowadzący w ramach posiadanych środków może kształtować sieć filii bibliotecznych. Ze względu na zasady finansowania bibliotek pedagogicznych w subwencji oświatowej, które nie biorą pod uwagę liczby filii bibliotecznych, Samorząd Województwa nie jest w stanie dalej utrzymywać tak rozbudowanej sieci placówek. W opinii Zarządu Województwa proponowana sieć filii do utrzymania w: Brzegu, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku i Nysie jest optymalna. Każda z ww. filii ma dobre warunki lokalowe i zajmuje pomieszczenia, które są własnością Województwa Opolskiego,

- Zarząd Województwa Opolskiego przez kilkanaście miesięcy prowadził rozmowy z lokalnymi samorządami nt. funkcjonowania filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu. W trakcie rozmów podnoszona była kwestia ewentualnego zatrudnienia pracowników likwidowanych filii w tych placówkach, do których przekazany zostanie księgozbiór biblioteczny. Do tej pory jedynie Burmistrz Grodkowa zadeklarował, iż jest gotów zatrudnić jednego pracownika filii. Przyjęcie przez Sejmik Województwa Opolskiego uchwały w sprawie zamiaru likwidacji filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w: Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysłowie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich absolutnie nie będzie kończyć rozmów na ww. temat z poszczególnymi samorządami. Wręcz przeciwnie, Zarząd Województwa będzie próbował do czasu faktycznej likwidacji filii, tj. do dnia 31 lipca 2013 r. przekonać lokalne władze o zasadności zatrudnienia pracowników filii, których kwalifikacje mogą okazać się niezbędne do prawidłowej obsługi przekazywanego księgozbioru. Zarząd Województwa nie może jednak „w nieskończoność” przesuwając termin likwidacji filii, tylko ze względu na fakt, że część samorządów nie jest w stanie zająć ostatecznego stanowiska w sprawie funkcjonowania placówek. W opinii Zarządu Województwa, przyjęcie przez Sejmik Województwa uchwały w sprawie zamiaru likwidacji filii, może w praktyce zaowocować przyspieszeniem ustaleń w tej kwestii,
- Zarząd Województwa nie kwestionuje, że filie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu są placówkami specjalistycznymi, służącymi środowisku oświatowemu. Dlatego też – pomimo, że przepisy oświatowe dotyczące bibliotek pedagogicznych, nie nakładają na Samorząd Województwa,

obowiązku utrzymywania filii przy bibliotece – nadal działać będą cztery filie w: Brzegu, Kędzierzynie-Koźlu, Kluczborku i Nysie. W opinii Zarządu Województwa proponowana sieć jest optymalna,

- w związku z powszechnym zjawiskiem informatyzacji życia społecznego, dostępnością Internetu oraz nowymi usługami wprowadzonymi przez bibliotekę (katalogi i bazy on-line) zmalała ilość czytelników odwiedzających Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką osobiście. Opracowane elektronicznie zbiory biblioteki (obecnie jest to ok. 80% całego księgozbioru) są dostępne w katalogu on-line, zamieszczonym na stronie internetowej. Czytelnicy mają możliwość zamawiania książek on-line, sprawdzania dostępności poszukiwanych woluminów, tworzenia, zapisywania i drukowania kolekcji. Dzięki stworzeniu dostępnego w Internecie katalogu centralnego, możliwe stało się zamawianie książek przez Internet oraz uruchomienie elektronicznej wypożyczalni, co znacznie skraca czas oczekiwania na zamawiany egzemplarz. W związku z powyższym sukcesywnie wzrasta ilość osób korzystających ze strony internetowej biblioteki – tzw. „wirtualnych odwiedzin biblioteki”. Zachodzące zmiany, postęp technologiczny oraz system finansowania skłania do poczynienia zmian organizacyjnych odpowiadających na te procesy,
- Zarząd Województwa od początku podjęcia rozmów z samorządami nt. funkcjonowania filii wyraża wolę przekazania lokalnym społecznościom księgozbioru likwidowanych placówek. Ta sytuacja w żadnym stopniu nie uległa zmianie, a brak zapisów w tej kwestii w opiniowanym projekcie uchwały Sejmiku wynika jedynie z faktu, że jest to w kompetencjach Zarządu Województwa,
- w kwestii naruszenia art. 43 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) należy wyjaśnić, iż ww. artykuł stanowi o funkcjach kierowniczych i decyzyjnych Marszałka Województwa Opolskiego, jako organizującego pracę Zarządu Województwa Opolskiego i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Ww. artykuł nie wyklucza kompetencji pozostałych Członków Zarządu Województwa, wynikających z § 36 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, stanowiącego załącznik do uchwały Zarządu Województwa Opolskiego nr 2163/2012 z dnia 30 kwietnia 2012 r., do podpisywania pism w sprawach przez nich nadzorowanych zgodnie z

ustalonym podziałem zadań. Z punktu widzenia formalno-prawnego należy podkreślić, że przedmiotem opinii był projekt uchwały Sejmiku Województwa Opolskiego w sprawie zamiaru likwidacji filii Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Opolu w: Głubczycach, Grodkowie, Krapkowicach, Namysłowie, Oleśnie, Prudniku i Strzelcach Opolskich, a nie pismo przekazujące ww. projekt uchwały. Pismo nie miało charakteru decyzji Marszałka Województwa Opolskiego, w rozumieniu art. 43 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, a jedynie charakter organizacyjny. Zgodnie z przywołanym przepisem Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, ww. pismo zostało podpisane przez Członka Zarządu Województwa Opolskiego na podstawie powierzonych mu kompetencji organizacyjnych, wynikających z ustalonego podziału zadań.